

Poština plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1933/34

Sveta Ivana

Premijera 27. septembra 1933

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH

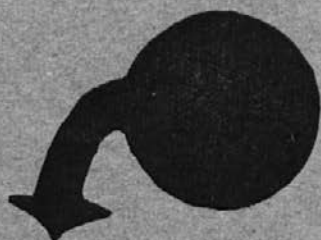

Dežnike - nogavice

KUPITE

najugodnejše
v trgovinah tovarne

VIDMAR

LJUBLJANA: Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 20

BEOGRAD: Kralja Milana 13

ZAGREB: Jurišičeva ul. 8

Lastni izdelki!

Ogroma izbira!

Tovarniške cene!

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 27. septembra 1933

B. K.:

Shaw: Sveta Ivana

Ivana d'Arc, imenovana Devica orleanska, je bila rojena 1410. ali 1412. leta v vasi Domremy, nedaleč od Vaucoulerja. Hiša je bila kmečka in precej revna. Njeni stariši so pred njo imeli že tri otroke, dva fanta in dekle. Po Ivani so imeli samo še enega fanta. Ivana je rastle na skromni zemlji, med robotimi in veselimi ljudmi, ki so pili rdeče vino in jedli črn kruh, ki je trdo življenje napravljajal še trše. Tako nekako popiše njeno detinstvo Anatole France v svoji sloviti knjigi o sv. Ivani. Shaw jo v svoji drami socialno še podrobneje analizira. Stotnik Robert Baudricourtski, ki je prav za prav omogočil vso naslednjo Ivanino akcijo, jo označuje takole: ... »Najprej, dekle je blazno. Pa to ni važno. Drugič: to ni kmečka deklina; meščanka je. To je pa precej važno. Natanko vem, kam spada. Njen oče je prišel lansko leto zastopat svoj kraj v neki pravdi: torej je doma veljak. Posestnik. Ne plemiški posestnik, ker si služi denar in živi od posestva. Vendar ni kmet, ki dela z rokami. Lahko bi imel nečaka, odvetnika in duhovnika. Ti ljudje družabno ne štejejo; lahko pa delajo vsemogoče preglavice gosposki, to se pravi meni ...«

Tako govori Robert, ker je plemič, in takho govori, preden ji dovoli, da sme z nekaj vojaki na pot. Nič čudnega ni v tem, da postavlja njenega očeta po materielni sili višje, kakor je v resnici bil, v njegovih besedah o Ivaninem poreklu, pravilno bi rekli: o Ivanini razredni pripadnosti, je zapopadena socialna oznaka, odnosno socialna slika določenega dela iz takratne francoske, odnosno človeške družbe sploh. Meščanstvo je sililo v ospredje in zato privlačevalo vse tiste elemente, ki so bili od vladajočega fevdalnega sistema zapostavljeni in izrabljeni. Shaw pojmuje Ivanin nastop realistično, nacionalno - socialno. O pomenu in vlogi njene osebnosti pa bi lahko rekli isto, kar je nedavno neki ruski sociolog dejal o Hitlerju: »Razlika med voditeljem po božji milosti in voditeljem po ljudski milosti je v tem, da je zadnji navezan na to, da si mora svojo pot delati sam ali pa vsaj razmeram pomagati, da ga odkrijejo. Toda vsak

voditelj je vedno razmerje med ljudmi, individualna ponudba na kolektivno povpraševanje ... Vsak malomeščan ne bi mogel postati Hitler, toda košček Hitlerja tiči v vsakem malomeščanu. Nikakor nočemo tukaj idejno primerjati, kajti sv. Ivana je nastopila kot izraz novega razreda, ki si je takrat začel tlakovati pot skozi človeško zgodovino; toda, da je uspela, da so šle množice zanjo, je bil vzrok v tem, da so razmere v Franciji in ljudje, ki so živeli v tistih razmerah, povpraševali (ne doslovno!), potrebovali nekoga, ki bo iz njih srede in v njihovem imenu, za njih cilje dvignil ščit. Ivana je bila pa spet tisti človek - posameznik, v katerem so se koncentrirale zmožnosti, ki so bile potrebnega za iskanega vodnika. Njena sposobnost se je združila s potrebo. Takšno nekako je razmerje med takozvano osebnostjo in kolektivom. Kolektiv potrebuje posameznika, prav tako ko vodeči posameznik kolektiv in oba se medsebojno dialektično vplivata in izpopolnjujeta. Osnovni vzrok pa so socialne okoliščine.

Takratna Francija je bila v popolnem razsulu. Razredne borbe med fevdalci in meščani so jo razgrizle, angleški imperializem pa se je skušal okoriščati na njen račun. Angleške vojske so zavojevale skoraj vso Francijo, ki se ni mogla braniti, ker so jo vodili degenerirani, omehkuženi vitezi, grofi itd. gori do nemogočega dofena Karla. Nobenega moškega ni bilo v vsej Franciji takrat in, da se poslužujemo shawizma, edini mož je postala Ivana. Stopila je na čelu francoskih bataljonov, ki so jih tvorili ljudje iz ljudstva, siti gorja in trpljenja in odločeni pod Ivaninim vodstvom izboriti Franciji, to se pravi sebi, boljše življenje.

Doba je bila kaotična, na vse strani razbita, tipično srednjeveška. Ljudje so se pečali s coprom in čarovnicami, študirali alkimijo, iskali kamen modrih in kamen bogastva, iz svinca so skušali napraviti zlato itd., zato ni čuda, da so mnogi videli iz svoje velike stiske in bede, ubiti, potlačeni, da je sam Bog poslal Ivano, kot čudež božji, da reši trpeče ljudstvo. Razumljivo pa je spet na drugi strani, da so tisti, proti katerim je morala nastopiti, če je hotela naprej, videli v njej hudičevo orodje. Zato so jo seveda razglasili kot čarovnico in jo na koncu tudi kot tako sežgali.

Shaw je napisal svoji drami dolg polemičen uvod, v katerem se krega z zgodovinarji, pisatelji in politiki kakor tudi s cerkvijo. Po svoji stari navadi se seveda pri tem krepko zabava in skoraj bi lahko rekli, da je včasih težko pogruntati, kdaj misli resno in kdaj se šali. Drama je v tem oziru jasnejša. Njegovo stremljenje je bilo, kolikor mogoče resnično prikazati pristno Ivano, brez svetniške gloriole, pa tudi ne liberalno antiklerikalno. Pravi, da ne obsoja niti škofa niti inkvizitorja, ki sta jo obsodila na smrt. Vendar položi v Ivanina usta v epilogu te-le besede: »Sodniki so bili poštena sodrga ubogih bedakov, kot vsi,

ki so kedaj sežigali bolje od sebe.« Toda to pove Ivana potem, ko je Karol dejal, da je po 25 letih sodišče njeno zadevo še enkrat preiskalo in izjavilo, da so bili njeni sodniki vsi podkupljeni, sleparski, zvijačni in hudobni.

Marsikdo se bo mogoče čudil, zakaj je Shaw napisal dofena Karla tako čudnega, da ga je skoraj smešil. To ni zgolj shawizem, to je tudi zgodovinsko dejstvo. Dofen Karl, četudi je dobil pozneje po krivici in samo po zaslugah drugih priimek Zmagoviti, je bil res zelo nesposoben in nemogoč vladar. Shaw ni pri njem pretiraval, on se mu samo smeje, ker je tako nebogljen, tako neroden in misli raje, kako bi iz svinca lahko napravil zlato, kakor pa na vojno z Angleži. Denarja nima nikoli, vedno si ga mora izposojevati in na vse strani je dolžan. Vsi drugi imajo do Ivaninega prihoda večjo besedo na dvoru nego on. Šele Ivana mu vlije poguma, a le za nekaj časa. Kljub temu doživi tudi svoje razočaranje z njim kakor tudi z vsemi drugimi. Ko jo peljejo na morišče, ji ni nihče prijatelj, vsi so samo njeni sodniki, tudi Francija je pozabila nanjo, in ko že goreča prosi za križ, ji ga nihče od »oficielnih« noče dati. Zato pa usliši njeno prošnjo angleški vojak, ki jo je stražil. Vzame dve palici z grmade, ju prekrži in ju kot križ dá Ivani v poljub. Navadni angleški vojak se je je usmilil in Shaw se v epilogu ponorčuje s tem, da ga za to edino delo napravi za svetnika, toda brez paradoksa pri njem ne gre: ker je to edino dobro delo njegovo in ima sicer dušo črno, se mora za vse svoje grehe kljub temu, da je svetnik, pokoravati v peklu. Torej svetnik iz pekla, ki pa dobi za svoj edini dobri čin še praktično nagrado: vsako leto ima en dan dopusta.

Shawova Ivana je skozi in skozi vojak. Za nobeno drugo stvar nima smisla. Najmanj za moške. Temu se prav za prav ni čuditi, ker ves moški svet je tako nemoški, da res izgleda včasih med njimi Ivana kot edini mož. Veliko se je že pisalo o njeni erotiki (Schiller jo je v svoji drami nekoliko zapel v ljubezen). Anatole France poroča v svoji knjigi, da je med drugim rekla Robertu Baudricoutske mi tole: »Ko bodo veliki čini, ki jih moram po ukazu Gospodovem izvršiti, izvršeni, se bom poročila in bom imela tri sine, katerih eden bo postal papež, drugi cesar, tretji kralj.« Vitez Robert jo je nato šaljivo zavrnil. »Ker bodo vsi trije visoke osebnosti, bi enega rad spočel jaz. Potem bom več veljal.« Kakor je citirano bolj anekdota nego zgodovinska resnica, je vendar nek simbolizem v njem. Papež in cesarji, kralji itd., so bilj takrat v stalni medsebojni borbi in Ivana je stremela po enotnosti in ureditvi. In taka je tudi v Shawovi drami. Skuša pomiriti razrede, ki so v razredni borbi, ne da bi spremenila socialno osnovo družbe. Stremi takorekoč samo po politični in cerkveni reformi. Zato jo Shaw imenuje (kljub temu, da je bila nad vse pobožna katoličanka in celo propovednica križarske vojne zoper husite) kot eno izmed prvih protestant-

skih mučenic. »Bila je tudi eden izmed prvih apostolov nacionalizma in prva, ki se je kot Francozinja, v nasprotju s športnim odkupninskim mešetarenjem vitezov svoje dobe, borila za napoleonski realizem v vojni stroki.«

Naša uprizoritev se je držala kolikor mogoče avtorjevih oznak. Stremi po preprostosti in jasnosti. Mogoče, da je Shaw dofen postavil nekoliko groteskno, toda kot antitezo Ivani ga je moral. Sicer bi ne bil Shaw. Režija in igralec sta mu sledila. Ves čas smo vsi čutili, kako Shaw iz skrivnih kotov kriči in se krohota, kakor zlobni satir, ki takoj preobrne vsako človekovo besedo. Tudi svojo. Smeje se nad človeško slabostjo in neumnostjo in v svojem uvodu pravi na enem mestu, ko zagovarja škofa in inkvizitorja: »Ponavljam: samo delovanje vsakdanjih, nedolžnih ljudi nas briga; in če bi Ivane ne bili sežgali vsakdanji, nedolžni ljudje . . ., bi njena smrt nič več ne pomenila, kakor potres v Tokiu, pri katerem je zgorela cela množica devic.

To je tragedija umora, ki ga niso izvršili morilci. To so sodni umori, pobožni umori in to protislovje prinaša v tragedijo obenem komedijski element: angeli mogoče jočejo nad umorom, toda bogovi se nad morilci smejejo.«

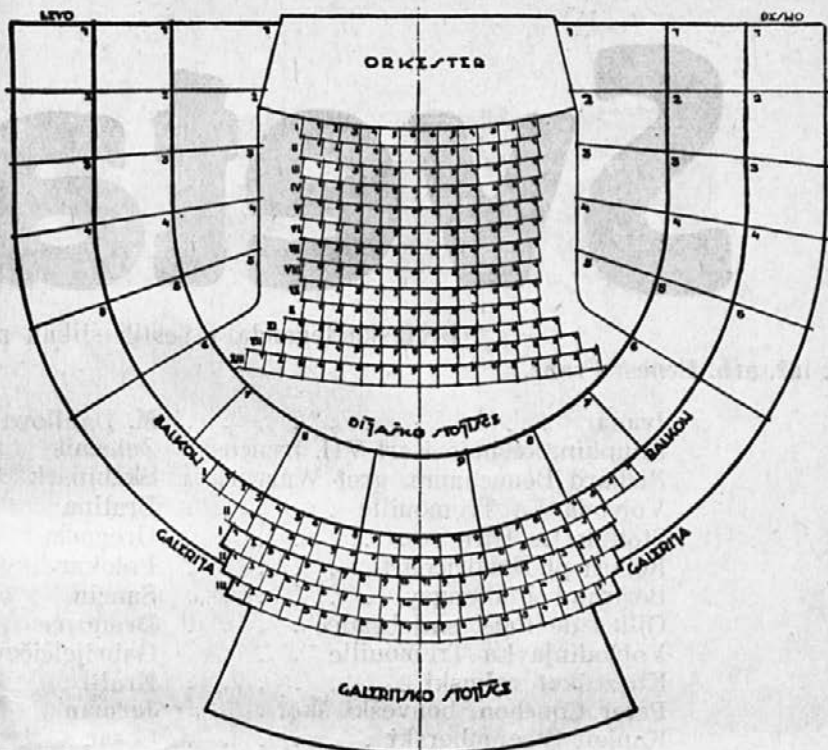
Vendar se za vsemi Shawovimi paradoksi čuti, da kaže večsilih zato tako spačen obraz, ker bi hotel, da bi ljudje končno le spoznali svojo neumnost in se spametovali. V epilogu si sicer sam podre to upanje, zakaj, ko kleče vsi Ivanini sodniki pred njo kot svetnico, ko obžalujejo svojo zмотo, jih vpraša Ivana, kaj bi bilo, če bi spet oživel in bi se povrnila med nje, jo spet vsi zapustijo . . . Ivana ostane tako na koncu spet čisto sama in žalostno vpraša svojega boga: »O Bog, ki si ustvaril to prelepo zemljo, kedaj bo pripravljena sprejemati tvoje svetnike? Kako dolgo, o gospod, kako dolgo?«

In odgovora ni.

(Luč ugasne in zastor pade.)

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Kaj je lepota, katera osvaja, očara smrtnika od najnižjih delavskih vrst, do mogočnih kron, prestolov?

Lepota je najkрасnejša cvetlica, s katero more mati priroda o'dariti ženo, katere sveta dolžnost je, vzgajati in negovati to cvetlico.

Kako se neguje, vzgaja ta divna cvetlica? Ne mogoče z različnimi pudri, suhimi, mastnimi šminčkami: nasprotno, tisto je pokončavanje prave lepote. Lepota rabi pravih

sočnih, vegetalnih tvarin, katere delujejo, hranijo, ne pa sušijo. Za zvečer uporabljajte **Uran kremo** mastno, zjutraj izperite z mlačno vodo ter z **Uran Zoraida milom**, nakar takoj namažite z **Uran Zoraida kremo** dnevno, nato z **Uranovim Zoraida pudrom**, ki je lahek, nedolžen, kakor prašek cvetlice. Ne samo, da lice po masaži z **Uran kremo** nočno, **Zoraido kremo** dnevno ter **Zoraida**

pudrom, postane divno, cvetoče, mladostno, iz katerega diši kipeče zdravje, ampak ta edinstveni preparat naredi kožo baržunasto, mehko, marmornato gladko.

Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, ter Uran Zoraida milo so edina nedosegljiva polepšala moderne žene, valed tega bi morali Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, Uran Zoraida puder in Uran Zoraida milo, krasiti njeno psiho.

Parfumerija Uran, Ljubljana

Sveta Ivana

Dramska legenda v šestih slikah z epilogom. Pisal B. Shaw. Poslovenil Oton Župančič.

Scena: inž. arh. Ernest Franz.

Režiser: Bratko Kreft.

Ivana	M. Danilova
Dauphin, kasneje Karl VII. francoski	Železnik
Richard Beauchamp, grof Warwick	Skrbinšek
Vojvoda La Tremouille	Bratina
Stotnik La Hire	Gregorin
Robert pl. Baudricourt	Potokar
Bertrand Poulengy	Sancin
Gilles de Rais, sinjebradec	Drenovec
Vojvodinja La Tremouille	Gabrijelčičeva
Knezoškof reimski	Kralj
Peter Couchon, bouveški škof	Jerman
Kaplan Stogumberski	Cesar

Inkvizitor	Debevec
Brat Martin Ladvenu	Sancin
D'Estivet, kanonik	Lipah
Courcelles, kanonik	Potokar
Oskrbnik	Murgelj
Krvnik	Bratina
Angleški vojak	Plut
Gospod iz leta 1920	Drenovec
Trije paži	Slavčeva
	V. Juvanova
	Kukčeva
Vojak	Brezigar

Dvorjani in vojniki.

Kraj dejanja: Francija, 1429., 1431. in 1456.

Prva slika: V gradu Vaucouleurs, druga slika: Kraljeva dvorana v Chinonu, tretja slika: Pred orleausom, četrta slika: Na angleškem bojišču, peta slika: V remski katedrali, šesta slika: Inkvizicija, sedma slika: Kraljeva spalnica (epilog).

Po drugi krajši, po sedmi daljši odmor.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 28.—
„ II. - III. vrste	„ 26.—
„ IV. - VI. „	„ 24.—
„ VII. - IX. „	„ 22.—
„ X. - XI. „	„ 20.—
„ XII. - XIII. „	„ 18.—

Lože v parterju (v oboje) Din 100.—
„ v I. redu (v oboje) „ 100.—
„ balkon (v oboje) „ 70.—
Dodatni ložni mesta v I. redu „ 20.—
„ v II. redu „ 20.—
„ v III. redu „ 15.—

Balkon: Sedeži I. vrste	Din 20.—
„ II. „	„ 16.—
Galerija: „ I. „	„ 14.—
„ II. „	„ 12.—
„ III. „	„ 10.—
Galerijsko stojišče	„ 2:50
Dijaško stojišče	„ 5.—

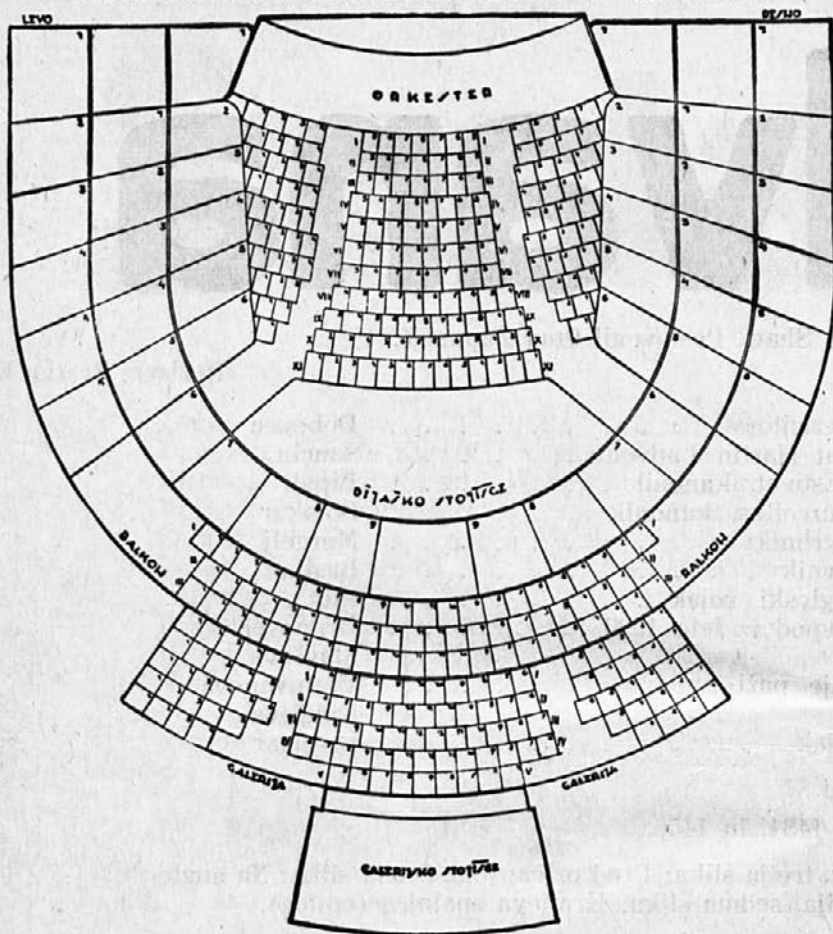
VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure.

Predpisana taksa za prevoz je vračunana v cenah.

D

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Po predstavi

v kavarno

NEBOTIČNIK

Dnevno koncert popoldan in
zvečer do 1 1/2 ure zjutraj

Pivo - izbrana vina

Topla in mrzla jedila

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D.
V LJUBLJANI

za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče, nesreč i. t. d. na zgradbah, opremi, tvornicah, avtomobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ulica 12

Telefon števil. 2176 in 2276

Knjigarna

Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Frančiškanska ul. 6

Podružnica:

Maribor

Tyrševa ulica 44

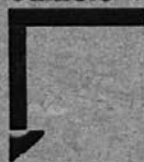
Ima v zalogi vse slovenske leposlovne, znanstvene in šolske knjige, mnogo hrvatskih, srbskih, francoskih, angleških, italijanskih del ter velika izbira nemških leposlovnih in znanstvenih knjig. Razna učila za šolo in dom. Naroča vse jugoslovanske, slovanske, nemške, francoske, angleške in italijanske revije. Velika izbira muzikalij za vse instrumente kakor tudi klavirskih izvlečkov za petje in klavir. Velika izbira modnih časopisov.

Samozavesten,

prikupen nastop

na družabnih prireditvah

edinole v

PEKO

čevlju

